

Onnistunutta opiskelua – toiminnallisia harjoituksia opinto-ohjauksen oppitunneille

Näiden tehtävien avulla opinto-ohjauksen oppitunneille saadaan lisättyä toiminnallisuutta. Ensimmäisissä tehtävissä tarkastellaan itsetuntemusta ja elinikäistä urasuunnittelua. Sitten on harjoituksia opinnoissa ja työelämässä tarvittavista taidoista sekä työelämään tutustumisesta. Näiden jälkeen esitellään tehtäviä jatko-opinnoista ja niihin hakeutumisesta. Lopuksi on tehtäviä oppimisesta ja opiskelusta.

1. Tehtäviä itsetuntemukseen ja elinikäiseen urasuunnitteluun

A) Tutustumispiiri

Tuolit siirretään piiriin keskustelua tai erilaisia ryhmäytymisharjoituksia varten. Pulpetit kasataan luokan laidoille. Keskelle piiriä opettaja laittaa pieniä muovieläimiä. Jokainen valitsee itselleen yhden eläimen sen mukaan, missä eläimessä on sellaisia piirteitä kuin itsessä (nopeus, pituus, kova kuori, karvaisuus, väri, elinympäristö, käyttäytyminen, sosiaalisuus). Samoin voidaan käyttää numeroita yhdestä sataan. Tällöin kukin ottaa numeron ja kertoo, mitä luku kertoo itsestä tai mihin luku itsessä liittyy. Sekalaista esinepussia on myös mahdollista käyttää numerojen ja eläinten sijaan: näin tulee paljon erilaisia mahdollisuuksia kertoa itsestään esineiden kautta.

B) Yhteistoimintaa legoilla

Luokka jaetaan joukkueisiin. Luokassa on näköesteeseen takana legorakennelman malli, jollainen jokaisen ryhmän tulee rakentaa. Yksi joukkueen jäsen saa käydä katsomassa legorakennelmasta mallia. Hän ei saa itse koskea legoihin, vaan neuvoo oman joukkueen jäseniä tekemään legoista mallin mukaisen rakennelman. Nopein joukkue voittaa. Voidaan tehdä niinkin, että malli ja legot ovat samassa paikassa. Jokainen joukkueen jäsen saa ottaa yhden legon, joka tuodaan erilliselle rakennuspaikalle ja asetetaan muistin varassa rakennelmaan.

C) Kirjaimet sanoiksi

Jaetaan oppilaat viiden hengen ryhmiin. Jokaiseen ryhmään tulee viisi A4-paperille tehtyä kirjainta: V, A, L, I ja O. Yksi oppilas pitää yhtä kirjainta. Opettaja huutelee sanoja, joita oppilaiden tulee muodostaa kirjaimilla paikkoja vaihtamalla. Jos sanaan ei kuulu se kirjain, jota oppilas pitää kädessään, kääntyy hän ympäri. Esimerkkisanoja näihin kirjaimiin on esimerkiksi *ovi, voi, ivalo, lovi, oli ja viola*.

D) Bingo

Tehdään tutustumisharjoituksia bingon (Ideoita bingon ruutuihin, linkissä 1) avulla, esimerkiksi kuka harrastaa jääkiekkoa tai kuka pelaa tietokonepelejä. Tehdään erilaisia ryhmäytymisleikkejä esimerkiksi sporttipankin (linkki 2) vinkkien mukaan.

E) Kehupiiri

Ollaan piirissä ja kehutaan itseä tai kaveria, missä olen/olet hyvä.

F) Sanomalehtitoteemi

Rakennetaan ryhmässä mahdollisimman korkea sanomalehtitoteemi tietyssä ajassa

G) Piirrä selkään

Piirretään selkään muotoja tai sanoja. Vastapuoli voi yrittää arvata, mitä piirretään.

H) Tutustumista itsen tai toisiin

Hyödynnetään erilaisia valmiita kortteja, kuvia tai esineitä, kun tutustutaan itsen tai toisiin.

1. Jaetaan luokka ryhmiin leikkaamalla kuvia muutamiin osiin. Laitetaan palaset lattialle, ja jokainen nostaa yhden palan. Samaan kuvaan kuuluvien palojen omistajat muodostavat ryhmän.
2. Tutustumisharjoituksena poimitaan vierustoverille häntä kuvaava valokuva, kortti tai esine (mm. pääsiäismunien yllätykset, sekalaiset esineet). Perustellaan valinnat lyhyesti positiivisessa hengessä.
3. Ringissä seisoen valitaan itselle tai vasemmalla puolella olevalle oppilaalle vahvuuskortti 1, vahvuuskortti 2 tai vahvuuskortti 3 (linkit 3-5). Kerrotaan kaikille ääneen tai kirjoitetaan paperille konkreettisilla esimerkeillä, miksi kukin valitsi kyseisen vahvuuden tai luonteen.

I) Haavekartta

Rakennetaan haavekartta eri aiheista kartongille piirtämällä, maalaamalla ja liimaamalla kuvia aikakauslehdistä.

1. <https://ryhmarenki.fi/erilaisia-tutustumisbingoja/>
2. <https://sporttipankki.com/ryhmayttaminen/>
3. <https://mieli.fi/fi/julisteet-ja-kortit/vahvuuskortit>
4. http://kepelimetropolia.fi/harjoitteet_post/vahvuuskortit/
5. <https://vahvistamo.fi/wp-content/uploads/2019/11/VAHVUUSKORTIT.pdf>

2. Opinnoissa ja työelämässä tarvittavien taitojen harjoituksia

- A) Yrittäjyyskasvatusta pienryhmissä roolipelinä
- B) Yrityksen tuoteidea voidaan suunnitella kierrätystavaroista, ja niistä voidaan valmistaa uusia tuotteita
- C) Seppo-peli suomalaisista menestystarinoista: tehdään rastitehtäviä eri puolilla koulurakennusta

3. Työelämään tutustuminen

- A) Draamaesitys pienryhmissä esimerkiksi tet-kokemuksista tai vastoinkäymisistä, joita voi tulla toisen asteen opinnoissa
- B) Videoraportit tet-jaksoista
- C) Tet-jakson valmistelu tai opiskelutekniikka Gallery walk -menetelmällä

4. Harjoituksia jatko-opinnoista ja niihin hakeutumisesta

A) Suomen koulutusjärjestelmä

Ryhmissä rakennetaan suomalainen koulutusjärjestelmä -kaavio isoja pahveja hyödyntäen. Kaavioon sijoitetaan lukio, ammatillinen koulutus, ammattikorkeakoulu, yliopisto, alempi korkeakoulututkinto, ylempi korkeakoulututkinto jne. Voidaan hyödyntää rakentamisessa lähiauloja ja portaikkoja. Kaavion rakentamisen jälkeen oppilaille jaetaan ammattikortteja, joita heidän tulee sijoittaa liikkuen koulutusjärjestelmän oikealle oppilaitostasolle.

B) Janan käyttö

Kaikki oppilaat menevät janalle. Janojen eri päissä on opettajan kertomat vaihtoehdot. Janalla voidaan selvittää monenlaisten asioiden tilannetta luokassa.

1. Kuinka selvät sävelet sinulla on tulevien hakutoiveiden suhteen?
2. Oletko menossa lukioon vai ammattikouluun?
3. Kuinka tyytyväinen olit joulutodistukseen?
4. Kuinka monella on tet-paikka valmiina?

C) ME-WE-US

ME-WE-US-tekniikka toimii hienosti silloin, kun halutaan saada selville ensin yksilöiden omat ajatukset esimerkiksi pohdittaessa eri opiskelumahdollisuuksien valintaa.

ME: hitaammatkin saavat tarpeeksi aikaa valmistautua.

WE: hiljaisimmat saavat ajatuksensa ja ideansa esiin pari- tai ryhmäkeskustelussa.

US: lopuksi kaikki näkevät yhteiset ideat.

Jokainen saa siis pari minuuttia aikaa miettiä eri jatko-opintoja esimerkiksi plussien ja miinuksien kautta. Tämän jälkeen oma pohdinta viedään pienempään ryhmään tai parikeskusteluun, ja ryhmissä muistilapuille kirjataan yhteisesti tärkeimmät kohdat. Lopuksi muistilapuilla olevat ideat siirretään seinälle yhteiseen pohdintaan ja ryhmitellään yhdessä.

5. Oppimisen ja opiskelun harjoituksia

A) Oppimiskaruselli: millä tavalla tykkään opiskella?

Oppilaat jaetaan kahdeksi ryhmäksi. Toinen ryhmä asettuu sisäpiiriin kasvot ulospäin ja ulkopiiri asettuu piiriin kasvot sisälle päin niin, että jokaisella on pari. Karuselli pyörii siten, että ulkopiiri kulkee myötäpäivään ohjaajan opastaman määrän, esimerkiksi kolme ihmistä. Vastakkain olevat osallistujat keskustelelevat omista opiskelutavoistaan, joita he pohtivat ja perustelevat tovereidensa kanssa. Keskustelut puretaan lopuksi yhdessä. Ohjaaja voi esittää useampiakin kysymyksiä.

B) Tietokilpailu

Jaetaan luokka joukkueisiin, joille esitetään hyviin tapoihin liittyviä kysymyksiä. Tietokilpailun avulla tuodaan esille erilaisia hyviin tapoihin liittyviä asioita, joista keskustellaan samalla, kun vastauksia käydään läpi. Tulosten julkistamisen aikaan käydään keskustelua, miten vastustajiin (voittajiin ja häviäjiin) suhtaudutaan.

C) Mieli-piteet julki

Kerrotaan mielipiteitä erilaisiin aiheisiin liittyen eri tavoin: näytetään peukaloa ylös tai alas, noustaan seisomaan / istutaan tai näytetään punaista tai vihreää lappua.